

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «STORY COBES» ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НАВИЧОК СЮЖЕТОСКЛАДАННЯ

У статті міститься теоретико-методичне обґрунтування проблеми використання технології «Story cobes» під час формування у дітей середнього дошкільного віку навичок сюжетоскладання, окреслення теоретичних аспектів, висвітлення сфери її методичного і практичного застосування у галузі сучасної дошкільної лінгводидактики.

Ключові слова: технології «Story cobes», діти дошкільного віку, навичок сюжетоскладання, сторітелінг.

The article contains a theoretical and methodological justification of the problem of using the «Story cobes» technology during the formation of story-building skills in children of middle preschool age, highlighting its theoretical aspects, and outlining the scope of its practical application in the field of modern preschool language didactics.

Key words: «Story cobes» technologies, preschool children, plot development skills, storytelling.

Мовленнєвий розвиток дошкільників є головним інструментом, за допомогою якого діти встановлюють контакт із навколишнім середовищем, відбувається соціальна адаптація та є предметом вивчення багатьох науковців. Важлива умова завершеного, повноцінного мовленнєвого розвитку дошкільника – своєчасний і якісний розвиток мовлення [1; 3, с. 382].

Формування мовленнєвої особистості дитини-дошкільника, навичок сюжетоскладання – одна з головних проблем сучасної лінгводидактики.

Проблематика розвитку мовлення дітей дошкільного віку та використання відповідних ефективних засобів розкрита у наукових доробках педагогів та науковців: Богуш А. М., Гавриш Н. В., Калмикова Л. О., Крутій К. Л., Луцан Н. І., Трифонова О. С. та ін. [3].

Зазначені вище науковці стверджують, що головним фактором посилення виховної і розвивальної функції освітнього процесу, ефективним та надійним способом підвищення його ефективності і якості є розвиток мовлення дошкільників [3, с. 382].

Тож, дуже важливим є поява особливих та специфічних технологій, що дозволяють сприяти цьому.

Дослідження нами поставленої проблеми, дає підстави зупинитись, на окремих методиках розвитку мовлення, що найбільш ефективні у роботі педагогів, які працюють в закладах дошкільної освіти.

Існує багато різноманітних методик для кращого формування та розвитку зв'язного мовлення у дошкільників.

Універсальною педагогічною технікою «налогодження» комунікацій дітей дошкільного віку є «storytelling» («сторітелінг»). Це історія побудована із цікавими героями і за конкретною структурою, що спрямовується на вирішення проблем розвитку навчання, виховання та мовлення дітей.

Сторітелінг розроблено і апробовано на власному досвіді Девідом Армстронгом. Розробивши дану техніку, він спирався на загальновідомий психологічний фактор: історії виглядають більш цікавими, живими, захоплюючими, якщо поєднуються з особистим досвідом самих дітей. Їм надають більше значущості, адже вони швидко запам'ятовуються, а вплив на людську поведінку сильніший [4, с.5].

У роботі з дітьми застосовують 3 види педагогічного сторителінгу. Вони відрізняються тим, що у класичному – розповідь веде педагог, діти тільки сприймають та слухають інформацію. В активному – педагог формує основу подій, ставить завдання, а діти тільки долучаються до захоплюючого процесу складання історій. У цифровому – педагог тільки доповнює розповідь візуалізацією: відео, презентаціями, скрайбінгом, інфографікою тощо [4, с.7].

Сучасною альтернативою розповідям за картинками та сторителінгу є використання «Story cubes» під час занять в закладах дошкільної освіти. Кубики «Story cubes», вигадані ірландський вчений Рорі О'Коннор у 2004 році. Він був тренером з творчого вирішення проблем і креативного мислення. І хоча, в першу чергу, кубики застосовувались як інструмент пошуку незвичайних, нестандартних рішень для дорослих, з часом їх почали використовувати для дидактичних ігор з дітьми в освітньому процесі закладів дошкільної освіти [9, с. 115].

Набори кубиків є тематичними. Існують набори по три кубики у кожному: «Медицина», «Звірі», «Кам'яний вік», «Космос», «Казки», «Спорт», «Порятунок», «Середньовіччя» тощо. А також набори з дев'яти кубиків: «Дії», «Подорожі», «Фантазія» тощо. Гра може допомогти вихователям урізноманітнити методи викладання.

Технологія «Story cubes» є дуже корисною і цікавою в процесі формування навичок сюжетоскладання. Як у каталозі ТРВЗ на кубиках містяться зображення різних об'єктів, предметів. Обирання трьох перших кубиків спрямовані на складання зачину; наступні три – основної частини; останні – кінцівки історії. Існує інший варіант складання сюжету розповіді, який передбачає довільне кидання кубиків, в результаті чого створюється сюжет на основі варіантів, що випали [7].

Кубики можна застосовувати на будь-яких заняттях. Нами пропонується помістити у «чарівний» мішечок чи загадковий капелюх. Кожен вихованець дістає один кубик та обирає одне із зображень на ньому для подальшого обговорення. Дітям пропонується використати зображення та асоціації, які він викликає, для того, щоб відповісти на поставлене запитання. Наприклад: Яку казку або героїв казки нагадає зображення на кубіку? Де хотів би побувати, як туди дістатись? Які враження (емоції) викликає дане зображення? Який чарівний предмет нагадає намальоване?

Дошкільник, таким чином, вчиться імпровізації та гнучкості мислення, в той момент, коли поєднує обране ним зображення і свою відповідь. Окрім того, індивідуальні відповіді допомагають дошкільникам вчитися висловлювати свою власну думку, вчити та закріплювати нові слова.

Використання «Story cubes» може мати подальше продовження чи збереження історії: можна записувати їх, знімати на відео або створювати аудіо; пропонуючи закінчити історію, яку вихователь розпочав розповідати – допомагає дітям утримувати сюжетну лінію та розвивати пам'ять, увагу.

Короткі відповіді допомагають дітям опанувати основи культури почуттів. Водночас діти вчаться слухати інших, співпереживати та вибудовувати толерантне ставлення до емоцій інших дітей, людей. На наш погляд, одним із основних завдань використання зазначеної технології є сприяння згуртованості групи дошкільників.

Набори кубиків доречно використовувати для активізації мозкового штурму. За змістом методики дітям пропонується сісти в кола (групова робота), роздаються кожній групі по набору кубиків і ставиться перед ними чітке завдання: вигадати номер, гру, казку, розповідь за сюжетом [10, с.8].

Завдяки подібним іграм у дітей з'являється основа для «польоту фантазій» та різних дискусій. І не лише на теми, що обмежені певними освітніми напрямками. Дуже важливо виховати мислячих, розвинених у багатьох сферах, індивідуальних особистостей. Такі методики розвивають критичне мислення, вміння вийти з будь-якої проблемної ситуації, допомагають краще зрозуміти себе та однолітків [9, с. 116].

Мовна свідомість та самосвідомість, мовленнєва активність особистості, розвивальне мовленнєве середовище є дієвими факторами формування мовленнєвої особистості дошкільника. У процесі занять зі «Story cubes», дошкільники залучаються до спільної мовної діяльності, і за допомогою цього формується їх індивідуальна мовна свідомість [2, с. 80].

Отже, мовленнєва активність та діяльність дошкільників складається з різноманітних видів мовлення і слухання, що формують мовленнєві уміння і навички. А на заняттях з кубиками задіяні всі аналізатори: діти розглядають зображення, мислять, торкаються, складають історії, фантазують, слухають інших. Тому такі заняття або ігри є дуже корисними, цікавими і актуальними у процесі формування їх навичок сюжетоскладання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні / Дошкільне виховання. 2022. № 7. С. 4–19.
2. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Розвиток мовлення дошкільників. К. : Генеза, 2013. 160 с.
3. Дудка А.С. Наукові обрії мовленнєвої особистості дошкільника //Дошкільна освіта: проблеми, пошуки, інновації : Матеріали ІІ Всеукр. наук.-практ. конф., / За заг.ред. Ковшар О.В., Суятинової К.Є. Кривий Ріг:КДПУ, 2019. С.381–385.
4. Зорич С. А. Методичний poradник: Використання технології "STORYTELLING" в мовленнєвій діяльності дітей дошкільного віку. м. Ахтирка. 2020р. 35 с.
5. Корнаушенко В. О. Як використовувати сторітеллінг на уроках: Педагогічна майстерня. 2020. № 9. С. 2–4.
6. Курс з креативності. URL: http://gohigher.org/creativity-course?fbclid=IwAR2nztPTgNWcSoEg1dG1T_Q5XvHclZjh3fXfHhXG5NTaruKNskgPo27ZE.
7. Розвиток критичного мислення у дітей. URL: <http://vspu.edu.ua/content/hot/rey/doc2/a1.pdf>.
8. Трифонова О. С. Теоретико-методичні засади формування мовленнєвої особистості дітей. Одеса:ПП Жовтий. 2013. 484 с.
9. Швець Я. Кубики історій. Інтеграція інноваційної освітньої методики «Rory's Story Cubes» : Методист. 2020. № 7/8. С. 112–119.
10. Швень Я. Інноваційна методика творчо-пізнавальної діяльності особистості «Rory's Story Cubes»: науково-методична розробка: 2020р. Київ. 10 с.

Рекомендує до друку науковий керівник доктор філософії Бальоха А.С.